

Teresa Casals Premi especial del jurat dels VII Premis Martí Gasull i Roig

“La idea de la immersió com a excloent és falsa”

PREMI • Mestre i filòloga, i cofundadora de la plataforma Somescola, és reconeguda per la Plataforma per la Llengua per la defensa del model d'escola catalana **CRÍTICA** • Es mostra contundent contra la llei Wert i l'acusa d'haver fet retrocedir el sistema educatiu 30 anys **FORMACIÓ** • Va formar més de 3.000 mestres en català durant els primers anys de la democràcia

Rosa M. Bravo
BARCELONA

Teresa Casals ha estat reconeguda pel jurat dels VII Premis Martí Gasull i Roig, que atorgarà el dia 17 la Plataforma per la Llengua, per la seva tasca en la defensa del model d'escola catalana. Va formar mestres en català els primers anys de la democràcia i va cofundar el 2011 la plataforma Somescola.

Des de la perspectiva que li dona la seva experiència com a docent, què opina de la llei d'educació Wert?

Penso que és una desgràcia enorme, no només per a Catalunya, sinó per a l'Estat en general. Amb la llei Wert hem reculat 30 anys, hi va haver un retrocés extraordinari. Tot havia de ser reglat, la grapa de l'Estat monopolitzador i hegemònic estava a tot arreu. Centralitzar l'avaluació sense pensar què tens al davant, si és un nen que acaba d'arribar d'altres països i no entén ni català ni castellà.

És un sistema molt rígid?

Que fa estudiar el Tajo i no pas el Llobregat. També es va posar fi a la possibilitat que les famílies tinguessin alguna cosa a dir a l'escola. La llei Wert és una llei mastodòntica, criminal, que s'ha posat sempre amb el català. Aquesta llengua l'hem de protegir, tal com es va pactar en la transició del franquisme a la democràcia. Ara això s'està esmicolant.

Amb molta resistència des de Catalunya.

Precisament Somescola va néixer un juliol, quan va sortir la sentència del Tribunal Constitucional que deia que el castellà podia ser també vehicular. Amb Martí Gasull [un dels fundadors de la Plataforma per la Llengua, que va morir el 2012] vam dir que havíem de fer alguna cosa i vam crear una plataforma amb 37 entitats que va organitzar una manifestació que va aple-

Teresa Casals, fotografiada la setmana passada a Barcelona ■ JUANMA RAMOS

gar 120.000 persones. La sentència del TC va ser el preludi de la llei Wert.

Quina incidència sobre el català han tingut la sentència del TC i la llei Wert?

Aparentment a l'escola primària no ha passat res. Però durant el període amb Ciutadans al Parlament, a cada matricula-

ció enviaven uns papers perquè la gent demanés el castellà per als seus fills a l'escola. La idea de la immersió com a hegemònica i excloent és falsa. La immersió assegura que tots els nens al final de l'educació obligatòria saben escriure, parlar, entendre i llegir perfectament en català i en castellà. No es tracta de bandejar el castellà, però hi ha qui

ha posat un malviure a l'escola. La immersió està reculant. Primer era tot en català excepte les assignatures en llengua estrangera. Ara es pot fer un 25% de castellà i després la llengua estrangera i després el català.

Com es pot canviar la situació? Primer cal ser independents. Hem de poder decidir quin sis-

Docent i activista

Teresa Casals (Badalona, 1941) és mestra i filòloga i va començar a impartir classes als anys seixanta. A finals dels setanta va ser una de les artífexs del procés de reciclatge per formar tot el professorat, tant catalanoparlant com no, perquè pogués impartir classes en (i de) català un cop acabada la dictadura. Va ser un procés que va requerir més de 10.000 cursos en deu anys. Va treballar al Departament d'Universitats, Recerca i Coneixement i ha escrit *La reinvençió de l'escola catalana* (Eumo Editorial) amb el periodista Martí Mas. El 2018 va ser guardonada amb la Creu de Sant Jordi. Va ser membre de l'executiva a la Plataforma per la Llengua.

tema educatiu volem amb obertura de mires, perquè som un país d'acollida. L'escola és un pilar fonamental. Tots els països moderns, que no tenen la mentalitat hegemònica del franquisme, defensen la seva llengua.

Vostè va viure l'escola franquista. Com la recorda?

Vaig començar com a mestra en una escola franquista i de monges a Badalona. L'escola del Movimiento tenia com a eix la religió i Franco. La llengua catalana estava absolutament menystinguda. Nens a un cantó i nenes a un altre. Tots els exercicis eren en castellà, però la comunicació directa amb les nenes podia ser en català, es va anar relaxant. Com a anècdota, una inspectora em va preguntar si jo parlava castellà a les classes, perquè, clar, “*el catalán como joyita medieval no está mal, pero para las cosas serias, no*”, em va dir. Això ho va seguir dient Suárez.

Vostè va col·laborar a formar els professors en català...

Llavors impartia classes de batxillerat en una escola privada i em va venir a buscar la Generalitat perquè fes classes de reciclatge als mestres. De classes d'amatotis en català, ja se'n feien. Es va fer un pacte amb Madrid per començar a fer classes de català en horari escolar, el 1978. Es va haver de reciclar tota la plantilla de mestres, tant de l'escola privada com de la pública, uns 40.000 en total. Era tant el volum de classes que calia fer, que es van impartir a la UAB, la UB i la UPC. La gent treballava i el reciclatge no va ser mai obligatori. I es van formar tots. Va ser fantàstic perquè la gent tenia molta il·lusió, ganes de sortir de la foscor del franquisme. Jo coordinava les classes de català als no catalanoparlants. La UAB, que és qui més en va fer, va arribar a 3.900 cursos en 10 anys. Per les meves classes van passar uns 3.000 metres que m'han aportat moltíssimes coses. El meu premi s'ha de compartir amb moltíssima gent. ■